

Szkoła Luśławicka

pod patronatem Ośrodka Badań nad Reformacją w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej
na Wydziale „Artes Liberales” UW

kierownik: dr Michał Choptiany

program: dr Michał Mizera, Wydział „Artes Liberales” UW

Program seminariów na temat reformacji w nawiązaniu do tradycji jednego z najwywszych ośrodków intelektualnych polskiej reformacji, prowadzonego w latach 1560-1664 między innymi przez Fausta Socyna, inicjatywy Jacka Malczewskiego, który w latach 1923-1926 prowadził w Luśławicach szkołę malarską oraz do idei prof. Krzysztofa Pendereckiego.

16 stycznia, wtorek

9.00 — dr Wojciech Ryczek, Wydział Polonistyki UJ

Retoryka i homiletyka w dobie reformacyjnych sporów

Głównym celem zajęć będzie refleksja nad funkcjonowaniem retoryki w renesansowej sztuce kaznodziejskiej. Lektura fragmentów dwóch podręczników homiletyki, dialogu Stanisława Sokołowskiego, kaznodziei nadwornego Stefana Batorego, *Podziały wymowy kościelne (Partitiones ecclesiasticae, Kraków 1589)* i traktatu Bartłomieja Keckermanna, profesora filozofii w Gimnazjum Akademickim w Gdańsku, *Retoryka kościelna, czyli sztuka tworzenia i wygłaszania świętych kazań (Rhetorica ecclesiastica, sive ars formandi et habendi conciones sacras, Hanau 1600)*, pozwoli pokazać i omówić związki między retoryką a sztuką głoszenia kazań, a także odpowiedzieć na pytania o cel kazania, jego odmiany i występujące w nim formy retoryczne. Wiele miejsca zostanie poświęcone inwencji (związki z hermeneutyką Pisma) i elokucji (ozdoby retoryczne).

17 stycznia, środa

9.00 — **wycieczka autokarowa do Muzeum Diecezjalnego w Tarnowie**

Muzeum Diecezjalne w Tarnowie to najstarsze muzeum diecezjalne w Polsce. Założone w roku 1888 przez ówczesnego rektora Seminarium Duchownego Ks. Józefa Bąbę, mieściło się w budynku tegoż Seminarium, w okresie międzywojennym w Ratuszu miejskim, zaś obecnie mieści się w zabytkowych kamieniczkach z wieku XVI, w sąsiedztwie Katedry. Najważniejszy dział zbiorów stanowią zabytki sztuki cechowej - gotyckiej rzeźby i malarstwa z terenu Małopolski.

18 stycznia, czwartek

9.00 — **wizyta w klasztorze oo. Franciszkanów (Reformatów) w Zakliczynie**

Zygmunt Tarło, kasztelan sądecki, pisał do papieża Grzegorza XV, aby pozwolił franciszkanom-reformatom osiedlić się w Polsce. Gdy ci przybyli do kraju, jako pierwszy wystąpił w 1621 roku z propozycją wystawienia im klasztoru w Zakliczynie nad Dunajcem. Zakonnicy przybyli dnia 19 czerwca 1622 roku, wprowadzeni przez Andrzeja Tarło. Świątynię konsekrował 27 X 1654 r. bp Wojciech Lipnicki, sufragan krakowski.

19 stycznia, piątek

9.00 — prof. Małgorzata Grzegorzewska, Instytut Anglistyki UW

Echa sporu anglikanów i katolików w poezji George'a Herberta

Poezja George'a Herberta jest odczytywana – w zależności od perspektywy krytycznej – jako skrajnie kalwińska, umiarkowanie anglikańska a także dopuszczająca sympatię dla wiary katolickiej. Analizując wybrane wiersze, będziemy się zastanawiać, w jakim stopniu odpowiedź na te pytania zmienia nasz odbiór cyklu *Świątynia* i na ile można od tych pytań uciec, a na ile odpowiedź na nie jest konieczna, aby nie stracić z pola widzenia logiki całości.

20 stycznia, sobota

9.00 — dr Michał Choptiany, Wydział „Artes Liberales” UW

Historia, astrologia i apokalipsa. Szesnastowieczna wizja dziejów w pismach Jana Latosza

Podstawą do naszej rozmowy jest pochodzący z końca XVI w. tekst, napisany przez krakowskiego astrologa i astronoma, Jana Latosza. Chciałbym, abyście zastanowili się Państwo przed zajęciami nad następującymi zagadnieniami. Jakiego rodzaju wiedza została wykorzystana przez Latosza do takiej wizji chronologicznej? Czym wprowadzenie takiej perspektywy różni się od standardowo rozumianej chronologii (czyli np. takiej, jakiej uczycie się Państwo w szkole)? Z jakiego rodzaju niepokoju wyrasta ten tekst? W jaki sposób godzona jest w tym tekście perspektywa chrześcijańska z perspektywą astrologiczną? Dlaczego pojawiają się w całości uwagi na temat arianizmu? Czy możemy mówić o weryfikowalności tego rodzaju rozpraw?

22 stycznia, poniedziałek

9.00 — dr Rafał Szmytka, Instytut Historii UJ

Kraina mlekiem i miodem płynąca? Antwerpia w XVI wieku i Złoty Wiek Niderlandów

Światowe centrum handlu, europejska stolica typografii, kraj swobód religijnych i tysiąca malarzy... Można by mnożyć epitety, jakimi określano nowożytne Kraje Nizin w przeszłości oraz we współczesnej historiografii. Celem spotkania będzie stworzenie narracji o historii Niderlandów i krytyczne spojrzenie na narosłe wokół niej stereotypy. Wydobędziemy także na światło dzienne fakty zapomniane bądź pominięte przez naszych rodzimych historyków. Za punkt odniesienia posłużą Antwerpia, której dzieje odzwierciedlają burzliwe losy regionu.

24 stycznia, wtorek

8.30 — dr Izabela Winiarska-Górska, Wydział Polonistyki UW

Staropolskie przekłady Pisma Święta - lektura porównawcza

Chciałabym zaproponować porównawczą lekturę wybranych fragmentów Nowego Testamentu, wydobycia ich dwojakiego typu informacji: 1. atrakcyjności edytorsko-filologicznej tekstu i gromadzenia informacji przydatnych do budowania naszej współczesnej wiedzy o dawnym języku; 2. informacji związanych z hermeneutyczną interpretacją dawnego tekstu - rekonstrukcji kręgu odbiorców i przekazu tekstu adresowanego do szesnastowiecznego odbiorcy. Wspólnie odpowiemy na pytanie, co o presuponowanym odbiorcy można powiedzieć na podstawie konstrukcji książki i informacji paratekstowych. Ważne jednak, by pokazać dwa nurty badań nad tekstem dawnym.

25 stycznia, środa

9.00 — ks. dr Stanisław Adamiak, Wydział Historyczny UW

Kontrreformacja czy reforma katolicka?

Reakcję Kościoła katolickiego na Reformację określa się najczęściej mianem "kontrreformacji". Niektórzy historycy wolą określenie „reformy katolickiej”, by pokazać, że świadomość konieczności zmian była w Kościele powszechna przynajmniej od początków XV wieku, a decyzje Soboru Trydenckiego (1545-1563) nie tylko potępiły poglądy uznane za heretyckie, ale też zawierały szereg

konkretnych postanowień dotyczących dyscypliny kościelnej, w dużej mierze spełniających wcześniejsze postulaty reformatorów. Jako przykład takich postanowień przeanalizujemy dekret trydencki o kulcie świętych, relikwii i obrazów.

26 stycznia, czwartek

9.00 — dr Sebastian Duda, Laboratorium *Więzi*

Reformacja, kościół, wolna wola

W 1520 roku Marcin Luter ogłosił trzy pisma, które ostatecznie zdecydowały o tym, że doszło do rozłamu w Kościele łacińskim. Główną osią sporu okazało się pojęcie kościoła, rozumienie sakramentów i relacja między wolną wolą a łaską. To ostatnie zagadnienie zyskało u Lutera nową teologiczną interpretację, która przez wieki była podstawowym powodem do wzajemnych oskarżeń między katolikami i protestantami.

27 stycznia, piątek

9.00 — dr Jakub Koryl, Wydział Polonistyki UJ

95 tez Marcina Lutera – 500 lat później

Z perspektywy pięciuset lat, jakie niedawno minęły od publikacji 95 tez o odpustach, przeanalizujemy nie tylko ich zawartość (uwzględniając kontekst teologii Lutera), ale również postaramy się zrozumieć ich pierwotne, tj. szesnastowieczne znaczenie oraz przyczyny długiego trwania tego tekstu w świadomości protestanckiej aż do dziś. Innymi słowy, odpowiemy na pytanie dlaczego 95 tez tak znacząco, a wbrew woli samego Lutera, wpłynęły na losy chrześcijaństwa, dlaczego stały się jednym z najważniejszych tekstów w historii nowożytnego świata.